

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE
W SOBOTE, DNIA 16. KWIETNIA ROKU 1768.

Z Warszawy d. 16. Kwietnia.

Xiąże Jmć Sangułzko Marszałek W. W. X. Lit. dnia zaonedayszego na fundamencie zostawioney przy sobie przez Xiążęcia Jmci Lubomirskiego Marszałka W. Koronnego Jurysdykcyi, złożywży u siebie Sądy Marzalkowkie Koronne, wziął przed się przyspieszać Sprawiedliwość w sprawach kryminalistów do tąd w Arełzcie zostających.

Z Carogrodu d. 15. Lutego.

Zamiast rozrywek rozmaitych i ucioch, których się tu spodziewano z okazji obrzezania Syna Cesarzkiego, i zaślubienia Córki Cesarzkiej, mogą nastąpić wkrótce żale i troskliwość. Cesarz w Meczecie dnia 12 tego miesiąca nie pokazal się z przyczyny zdrowia swojego, od dwóch dni bardzo słabego. Choroba jego zdaje się być nader niebezpieczna. Owizem pogłoska już się szerzyć

zaczyna, iż się z tym życiem po-
żegnał. Tłumacz Konsula Fran-
cuskiego w Kairze, ieszcze tu w
więzieniu zostaie, powiadaia ię-
dnak, iż nazad do Kairu posła-
ny będzie, aby tam przyzwoitą
od niósł karę.

Z Hamburga d. 22: Marca.

Ogłoszony tu iest, list następu-
jący od Króla Jmci Pruskiego
pod datą 26 Listopada 1767 do
Imperatorowej Jeymci pisany,
który odpisem iest na list Impe-
ratorowej Jeymci przyłączony
do Księgi, nowe praw Rossyjskich
zebranie przez tę Monarchinią
uczynione zawieraiącey, którym
to listem Imperatorowa Jeymć
prosiła Króla Jmci Pruskiego aby
Jey swoje w tey mierze przelo-
żył zdanie.

Mcia Imperatorowa i Siostra

„Zaczynać ten list powinie-
nem od podziękowania za ła-
skę, którą mi W. Imperatorka
Mć oświadczyła, posylaiąc mi
własne dzieło swoje, praw ty-
czące się. Pozwolił mi Wasza
Imperatorka Mć oświadczyć,
i takowey Korrespondencyi,
mało iest na świecie przykla-
dów, śniem nawet mówić, iż
Wasza Imperatorka Mć pier-
wszą iest Imperatorową, która

„takiemi kogo obdarzyła poda-
„runkami, iaki dopiero odebra-
„łem. Dawni Grekowie umie-
„iący przyzwoicie szacować
„przymioty, do Bogów pocztu
„ludzi naygodniejszych przyła-
„czali; a między temi, pierwsze
„prawodawcom mieysce wyzna-
„czali, sądząc, iż ci naywybor-
„niejszymi rodzaj ludzki obda-
„rzali dobrodziejstwami. Pe-
„wnieby oni Waszey Impera-
„torskiej Mci, mieysce między
„Solonem i Lykurgiem wyzna-
„czyli.

„Naypierwsza moja zabawa
„była, czytanie drogiego dzieła,
„któreś Wasza Imperatorka Mć
„ulożyć raczyła; a dla uniknie-
„nia zdań rozmyśl uprzedzają-
„cych, rozważałem ie właśnie
„iakby dziełem było nieznaio-
„mey osoby. Przyznam się Mcia
„Imperatorowo, iż mi się nie-
„zmiernie podobała, nie tylko
„ludzkość ona i łaskawość, z któ-
„rey prawa one wyplywają; ale
„też porządek, związek myśli,
„iainość i zwięzłość całego dzie-
„ła, i niezmierna rzeczy wiado-
„mość wszędzie się pokazują.

„Stawilem się na mieysce u W.
„Imperatorskiej Mci, i łatwo
„pojąłem, iż Kray każdy szcze-
„gulnych uwag wyciąga; a za-

„tym tego potrzebnie, aby pra-
„wodawca miał wzgląd na przy-
„mioty narodu swego, równie
„jak ogrodnik na kształt grun-
„tu swojego ma baczenie. Są
„uwagi, które W. Imperatorka
„Mć tylko namieniaasz, i nad któ-
„remi roztropność Jey zaba-
„wiał się nie pozwalała. Nako-
„niec chociaż z gruntu nie znam
„przymiotów narodu, którym
„W. Imperatorka Mć władaasz z
„taką chwałą, jednak tyle onych
„mam znajomości, że pewien
„jestem, iż rządząc się prawami
„od W. Imperatorskiej MCI
„przepisanemi, najszczęśliw-
„szym na świecie staną się naro-
„dem. A ponieważ W. Impe-
„ratorka Mć chce wiedzieć ia-
„kie są w tej mierze zdania mo-
„je, szczerze one i po prostu
„przełożę.

„Prawa dobre, na tych wy-
„stawione maxymach, które W.
„Imperatorska Mć podała, po-
„trzebują ludzi w prawie bie-
„głych, aby w obszernych W.
„Imperatorskiej MCI Państwach
„mogły być wykonane, do pier-
„wszego w ustanowieniu praw
„uczynionego dobrodzieystwa,
„drugie jeszcze przyłączyć po-
„trzeba, to jest założenie Aka-
„demii prawa, dla wyćwicze-

„nia ludzi do Trybunałów sądo-
„wych potym w chodzących,
„bądź Sędziów, bądź też Patro-
„nów. Jakkolwiek proste są i
„iasne te prawa, jednak wątpli-
„we trafiają się przypadki, za-
„wile i przyćmione sprawy, w
„których prawda zdna Demo-
„kryta słudni wyciągniona być
„powinna, a zatym i Patronów
„Sędziów biegłych potrzebnie,
„dla uprzątnienia trudności. J
„to jest wszystko co W. Impe-
„ratorskiej MCI przełożyć mo-
„gę, do czego przydam, iż ten
„kosztowny dowód pracy i
„starania mnie od W. Im-
„peratorskiej MCI powierzony,
„będzie zachowany właśnie ia-
„ko klejnot najdroższy Księ-
„garni mojej. Gdyby zaś być
„co mogło, coby moiego przy-
„mnożyć mogło podziwienia, te-
„dyby było to niezmierne do-
„bro, którym W. Imperatorka
„Mć podlegające sobie narody
„obdarzaasz. Racz W. Impe-
„ratorka Mć z zwykłą sobie la-
„skawością przyjąć oświadcze-
„nie szczerzego poważenia, z
„którym jestem

*MCIa Imperatorowa i Siostra
Waszey Imperatorskiej MCI
Uprzeżmy Brat i Sprzymie-
rzony FRIDERYK.*

Hrabia de Solms Minister Kró-
la Jmci Pruskiego, posyłał list
poprzedzający; tak do Hrabi Pa-
nin piśmie. „Spieszę się z posta-
niem listu tego, którym Król
Jmć P. M. M. miał honor odpi-
sać na list, który Imperatorowa
Jeymć przyłączyć, raczyła, po-
syłać instrukcyą swoją wzglę-
dem ułożenia nowego praw dla
Rosyi zebrania. Król Jmć w
liście względem tego do mnie
pisanym następujące słowa wła-
sną ręką swoją przydał. Z po-
dziwieniem czytałem dzieło
Imperatorowej Jeymci, nie
chciałem to wżyko do niey pi-
sać co myślałem, ponieważżby ro-
zumić mogła, że sey podchle-
bię, ale w rzeczy samey wy-
znać trzeba, że dzieło to jest Mę-
skie, zwięzłe, i godne bohatera.
Z Historji mamy, że Semiramida
woytką prowadziła; Królowa
Angielska Elżbieta miana była
za osobę wielce w polityce bie-
głą; Cesarzowa Królowa na po-
czątku panowania swego, wiel-
ką stałość umysłu pokazała. Ale
żadna ielżcze białogłowa praw-
nie przepiłowała. Ta chwala
Imperatorowej Rosyjskiej zo-
stawiona była, i na nią sprawie-
dliwie zasługuie.

DONIESIENIE

Z Warszawy d. 16. Kwietnia.

U Jmci P. Michała Gróla Bibli-
opoli w Marywille Num: 20. na-
stępujące nowe Książki, znajduią się:
Geografia Królestwa Polskiego i W.
X. Litewskiego, tudzież innych Pro-
wincyi do nich należących, z Nie-
mieckiego przez P. A. Fr. Byschinga.
8. in crudo za Złotych 3. ala ru-
stica za Złotych 3¹. w oprawie po-
dleyszey za Złotych 4¹. w oprawie
przedniej za Złotych 6¹.

Observationes clinicae ad du-
ctum medicationum in nosoco-
mio Generali Varsaviensi, Falc:
II. 8. in crudo za groszy 22¹. á
la rustica, za Złoty 1.

Podaje się do wiadomości, że ta
Aukcyja Książek, która na Czwar-
tek dnia 14 Kwietnia postanowiona
była, odłożona jest na przyszły
Czwartek dnia 21 Kwietnia, i w
następujące dni.

W Woli pod Warszawą znay-
duią się Drzewka Fruktowe do
sprzedania, iako to Gruszkki, Jabłka,
Wibnie białe, Węgierki, Orzechy
Włoskie.

SUPPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH
W SOBOTĘ DNIA 16. KWIETNIA ROKU 1768.

Z *Lisbony d. 23. Lutego.* Dnia 17 tego miesiąca Hrabia *de Lippe-Buckeburg* nazad do Państw swoich Nisemieckich powrócił. Udał się w tę drogę przedsięwziawszy podróż ku północney stronie tego Królestwa, dla oglądania załóg wtamecznych fortecach zostających. Wiele Officyerów wyższych w tę drogę udało się, dla odprowadzenia aż do granic, pomienionego Hrabiego, któremu Król Jmć kołztowny darował dyament, i petlicę do Kapelusza dyamentową. Faktorowie Angielscy tutaj niemający dostatecznych Kapitalów, na utrzymanie nakładów swoich, ustanowili loteryą z 4,000 biletów złożoną, z której zysk obrócony będzie na podeymowanie z wykłych kosztów, i naznaczenie ubogim z narodu swojego jakiej pensyi. Hrabia *de Lippe* niezmierną z tą pociechę miał, iż wszystkie zamyśły i rady jego doskonale do skutku przywiezione, względem zakładania fortec, mianowicie na pograniczu. W *Almeida* fortecy jedney z najmocniejszych całego Królestwa nowy Zamek postawiono, który nazwany będzie *O Forte du Lippe*. Zima u nas dziwnie łagodna była, skutków iey innych nie doznaliśmy, oprócz długich i gwałtownych deszczów, które się od Bożego Narodzenia zaczęły. Teraz zaś pogodę mamy nader przyjemną i doskonałą już wiosnę.

Z *Londynu d. 18. Marca.* Dnia 2 tego miesiąca Król Jmć nadał godność Ochmistrza Dworu swojego, Pann *Thynne* Bratu

Lorda *Weymouth* Sekretarza stanu, a Lord *Karol Spencer* Brat
Xiążęcia *Marlborough*, do admiralicyi nastąpił po Panu *Jenkinson*,
który w Skarbie urząd pewny obeymie. Powiadaią, że tego
roku pod *Wimbleton* obdż będzie założony, i tam popis woyska
w przytomności Królewkiey odprawiony. List od Pana *Wil-*
kes do Obywatelów Londyńskich pisany dla otrzymania od nich
funkcyi poseselskiey w przyszłym Parlamencie, w następujący
spół był ułożony:

Miłościwi Panowie i w spół-Obywatele

„ Jdąc za zdaniem niektórych nader poważnych przyia-
ciół moich, ważę się z okazji przyszley Elekeyi generalney po-
„dawać się za Kandydata do Poselstwa od Miasta Londynu w
„którym się urodziłem. Dana od was w rozmaitych okoliczno-
„ściach pochwała moim postępkom, wzbudza we mnie tę na-
„dzieję, iż za złe mieć nie będziecie, iż się do was w tey mie-
„rze udaię. Wiem Meciwi Panowie, iż święta wolności, i onych
„to powszechnych maxym miłość, którym walny wolności
„przywilej ma być przypisany, naywiększym u was jest załug
„rodzajem. Nikomu z współ ziomków moich nie ustąpię w tey
„chwalebney gorliwości, która nayglównieyszym zawsze każde
„go Anglika przymiotem była. Dowodem tego są wszystkie
„moie postęпки tak na funkcyi Parlamentowey, iako i w pry-
„watnym życiu, i iawnie pokazują, że ta nauka głęboko jest w
„sercu moim wryta, że troskliwie zawsze starałem się o dobro
„moiego Kraiu, bez obawiania się nieprzyaciół potężnych, któ-
„rych na się sprowadzałem, ani oczywistych niebezpieczeństw
„na które narażałem się, pełniąc powinność dobrego poddanego.
„Dwa one wielkiey wagi pytania tyczące się powszechney wol-
„ności, pierwsze ieśli generalne mogą być wydane rozkazy na
„zchwywanie iakich osób; drugie, ieśli się godzi papiery zabie-
„rać, te mōwie dwa pytania mogą mię pomieścić między temi,
„którzy ludzkiemu rodzajowi naywybornieyszą wyrządzali
„przyługę, stałością umysłu nieporuszoną, i nie skażoną wy-
„trwałością z poczciwością złączoną. Te są cnoty, których
„przedkowie wasi znakomite zawsze dali dowody, wprawie

„narodowey wolności, i które w następstwach ich zawsze się po-
„kaza, ile razy wolność i oyczyzna wyciągać tego będą. Ro-
„dzay sam i zacność zaufania w osobie moiey waszego, o które
„starać się dziś przedsięwziętem, w wielkim u mnie są szacunku,
„Pelen jestem nayżywszey do utrzymania interesdów naszych
„gorliwości, i chęci do usług. Wiem w prawdzie, że się z nią
„spofobność moja zrównać nie może, ale wierność i poczci-
„wość moja, one poniekąd zastąpić mogą, a poki żyw będę pò-
„ty starać się nie zaniecham o zasłużenie na pochwałę od was,
„nad którą wyborniejszey dla siebie nie widzę nagrody. Je-
„śli związkiem tym nowym ściślejsze z wami spoiony bę-
„dę, ostatnim ambicyi moiey kresem stanie się chęć przyśłuże-
„nia się wam, stawania się zgodnym do usług waszych, i pełnie-
„nia z równą gorliwości pilnością rozmaitych i poważnych obę-
„wiązków urzędu, którym mię łaska wasza obdarzyć zechce.,,

Gdy się dnia onegdajszego, Mieszczanie zgromadzili, dla
wybrania z ośmiu Kandydatów czterech, którzyby posłami od
Miaста Londynu byli do Parlamentu, Pan *Wilkes* następującą
do nich miał mowę.

Mościami Panowie

„Wielkie to dla moie szczęście jest znowu naydować się
„między miłośnikami i obrońcami wolności. Dzień ten z nie-
„zmierną chwałą nadgradza mi szkody pochodzące z długiego,
„a nie zasłużonego wygnania, w którym ta iedyna pozostała mi
„była pociecha, iż przez moie dolegliwości, zachowani byliście
„przy zupełnym i nie przerwany używaniu praw waszych i
„przywilejów. Od czasu tego, którego nie wzruszoney sta-
„łości dał dowody, w okolicznościach nader znakemitych, za-
„den z Ministrów nie ważył się wydawać rozkazu nie określo-
„nego na łapanie przeciw wam, ani podpisać rozkazu na za-
„branie papierów. Mam nadzieję, iż w potómne czasy nigdy
„takowego despotyzmu nie doznaią wolni Państwa tego pod-
„dani. Stawam tu Mściwi Panowie, iako osoba wszelkiej
„godności pozbawiona, związku z Panamiwzelskiej na
„wsparcie siebie nie mająca partyi. Nie mam inney oprócz

„was pomocy, i inney mieć nie chcę. Ta dla mnie naypewniey-
„sza jest, a oraz nayprzyzwoityysza. Jeśli przez waszą łaskę
„wość potka mię szczęście wrócenia się do Parlamentu, w wizel-
„kich przygodach będę zupełnie przywiązany do zdania tych,
„którzy mię posłem obiorą. Cały się na ich usługę wydam,
„utrzymując, iak tylko będę mógł, handel Miasta tego stolet-
„cznego, który to handel, iedynym frzodkiem jest do utrzyma-
„nia tęy godności, w ktòrey zostale, i zottawać iak się spodzie-
„wam, zawsze przy nienaruszonych wolnościach swoich będzie.”

Pospolity tu jest odgłos, iż Pan *Wilkes* nie tylko wywołanym jest z Kraiu, ale nawet obietnicy naymniejszyey od Króla nie ma, aby kiedy od tęy Kary był uwolniony. Wielce się zatem dziwią temu, iż się ważył za Kandydata podać. Jakoż naymniey ma na swoię stronę głosów; wątpią zatem aby obranym był, wszakże Elekcyja, ielcze cały tydzień trwać ma. W przeszłą Szrodę była tajemna w *S. James* rada, mniemają tu, iż celem oney była osoba Pana *Wilkes*, względem sposobu postąpienia z nim podczas iego tu bytności, a bardziey ielcze gdyby Posłem do Parlamentu miał być obrany. Godna rzecz jest uwagi, iż Pan *Wilkes* w zgromadzeniu mieszczan tuteyszych stanął w sukni granatowey z mosiężnemi guzikami; kolor ten u Anglików wyobrażeniem jest, wolności, męstwa i swobody, podług przyśłowia Angielskiego; *True Blue stains not* szczerz błękitny kolor nie zaciąga plamy.

Z *Petersburga* d. 4. *Marca*. Imperatorowa Jeymcé doświadczywszy tego, iż wielu Osobom do Dworu iey należącym, przykre było ustawiczne szpady noszenie, z tym się slyszec dała, iżby za złe nie miała, gdyby Dworscy służbą zaprzątaieni, i wszyscy iani, ktòrymby się to podobalo, u Dworu bez szpady bywali. Pozwolenia tego Imperatorowey Jeymci użyłi zaraz Szambellani i Kamerjunkierowie, owszem wiele innych przednieyszych Pandw, także Ministrowię Pruski i Duński. Ten nowy zwyczaj w stołecznym ielcze Mieście Moskwie, dnia 27 *Stycznia* był w prowadzony.